

Het meer van herinnering

Kristin Hannah bij Boekerij:

De nachtegaal
Wie naar de sterren grijpt (Firefly Lane)
Verder dan de sterren
De tijd van loslaten
Een handvol hemel
Grand Central (verhalen)
Als de wolven huilen
Midden in de winternacht
Aan het einde van de wereld
De wintertuin
De vier windstreken
De vergeten vrouwen
Zomernacht
Mijn verloren dochter
Twee zusjes
De weg naar huis
De glazen kast (digital only)
Het meer van herinnering
De kleuren van de nacht
Het huis aan het water
In het daglicht

Kristin Hannah

*Het meer van
herinnering*

Vertaald door Ellen Segeren

Deze titel verscheen eerder bij The House of Books.

ISBN 978-90-492-1247-6

ISBN 978-94-023-2928-5 (e-book)

ISBN 978-90-492-1481-4 (audio)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *On Mystic Lake*

Vertaling: Ellen Segeren

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Omslagbeeld: © David Lichtneker / Arcangel Images

Zetwerk: Mat-Zet b.v.

© 1999 by Kristin Hannah

© Nederlandse vertaling: The House of Books, Vianen.

© 2000, 2026 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv,
Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

*Voor Barbara Kureck.
Mijn moeder had geen betere peetmoeder
voor me kunnen kiezen...*

Voor de mannen in mijn leven, Benjamin en Tucker...

*En ter nagedachtenis aan mijn moeder, Sharon Goodno John.
Ik hoop dat er in de hemel boekhandels zijn, mam.*

Deel 1

*De ware reis van zelfontdekking ligt niet in het zoeken naar
nieuwe landschappen, maar in het hebben van nieuwe ogen.*

– MARCEL PROUST

Regen viel als zilveren tranen uit de vermoeide lucht. Ergens achter een wolkendek school de zon, te zwak om een schaduw op de grond te werpen.

Het was maart, het dode punt van het jaar, stil en rustig en grijs, maar de wind was al warmer aan het worden en bracht daarmee de belofte van de lente. Bomen die een week geleden nog naakt en kaal waren, schenen binnen het tijdsbestek van één maanloze nacht vijftien centimeter te zijn gegroeid, en soms, als het zonlicht net op een dikke tak viel, kon je de rode knop met nieuw leven aan de uiteinden van de gebarsten bruine bast zien. Elke dag konden de heuvels achter Malibu nu in bloei staan, en gedurende een paar korte weken zou dit de mooiste plek op aarde zijn.

Net als de planten en dieren voelden de kinderen van Zuid-Californië het naderen van de zon. Ze begonnen te dromen van ijsjes en alles waar ze sinds vorig jaar niet meer van hadden kunnen genieten. Zelfs vastberaden stedelingen die in flats van glas en beton woonden in plaatsen met pretentieuze namen als Century City en Cardiff-by-the-Sea, merkten dat ze in hun plaatselijke supermarkt naar de gang met de kwekerij liepen. Kleine geraniums in potten verschenen in de metalen winkelwagentjes, naast de zongedroogde tomaten en de flessen Evian-mineraalwater.

Negentien jaar lang had Annie Colwater de lente afgewacht met de ademloze verwachting van een jong meisje voor haar eerste bal. Ze bestelde bollen uit verre landen en kocht handbeschilderde aardewerken potten om haar favoriete eenjarige planten in te zetten.

Nu voelde ze alleen maar angst, en een vage, onduidelijke paniek. Na vandaag zou niets in haar goed geordende leven meer hetzelfde zijn, en ze was geen vrouw die hield van de scherpe, gerafelde kantjes van verandering. Ze vond het prettig als dingen gladjes en voorspelbaar verliepen. Zo voelde ze zich veilig, te midden van het gewone, met haar gezin dicht bij zich.

Echtgenote.

Moeder.

Dat waren de rollen die haar definieerden, die haar leven betekenis gaven. Dat was wat ze altijd was geweest, en nu, terwijl ze verontrust haar veertigste verjaardag naderde, was dat het enige wat ze zich kon herinneren ooit te willen zijn. Ze was meteen na haar studie getrouwd en was in datzelfde jaar zwanger geraakt. Haar echtgenoot en dochter waren haar ankers; zonder Blake en Natalie dacht ze vaak dat ze zou afdrijven naar zee, als een schip zonder kapitein of bestemming.

Maar wat moest een moeder doen als haar enige kind uit huis ging?

Ze verschoof ongemakkelijk op de voorbank van de Cadillac. De kleding die ze deze ochtend met zo veel zorg had gekozen, een marineblauwe wollen pantalon en een bleekroze zijden blouse, voelden misplaatst. Meestal zocht ze haar toevlucht tot modieuze camouflage, door te pretenderen een vrouw te zijn die ze niet was. Couturekleding en zorgvuldig aangebrachte make-up zorgden ervoor dat ze erúitzag als de doortastende echtgenote die ze zou moeten zijn. Maar vandaag niet. Vandaag bezorgde het bruine haar, dat tot aan haar middel reikte, maar dat ze in een wrong in haar hals droeg – zoals haar man het graag zag, zoals ze het altijd droeg – haar hoofdpijn.

Ze trommelde met haar gemanicuurde vingers op de armleuning en wierp een blik op Blake, die comfortabel op de bestuurdersplaats zat. Hij zag er volkomen ontspannen uit, alsof dit een normale middag was in plaats van de dag waarop hun zeventienjarige dochter naar Londen zou vertrekken.

Het was kinderachtig om zo bang te zijn, dat wist ze, maar die wetschap verlichtte de pijn niet. Toen Natalie hun had verteld dat ze vroeg examen wilde doen en haar laatste semester in Londen wilde doorbrengen, was Annie trots geweest op haar dochters onafhankelijkheid. Het was iets wat de hogerejaars aan de dure middelbare school vaak deden en precies het verfijnde soort avontuur dat Annie voor haar dochter had gewild.

Annie zou zelf nooit de moed hebben gehad voor zo'n stap, niet toen ze zeventien was, en nu ze negenendertig was nog niet. Reizen had haar altijd geïntimideerd. Hoewel ze graag nieuwe plaatsen bezocht en nieuwe mensen ontmoette, voelde ze altijd een onderliggende onbehaaglijkheid als ze haar huis verliet.

Ze wist dat deze zwakheid een overblijfsel uit haar jeugd was, een normaal bijverschijnsel van de tragedie die haar jonge jaren had gete-

kend, maar het doorgronden van haar angst verminderde die niet. Bij elke vakantie met het gezin had Annie last gehad van nachtmerries, duistere, verworpen beelden waarin ze alleen in een vreemd land was, zonder geld of bestemming. Verloren liep ze door onbekende straten, zoekend naar het gezin dat haar veiligheidsvangnet vormde, totdat ze uiteindelijk snikkend wakker werd. Dan dook ze in elkaar tegen het slapende lichaam van haar man en ontspande zich uiteindelijk.

Ze was trots geweest op de onafhankelijkheid en moed van haar dochter om ervoor te kiezen helemaal alleen naar Engeland te gaan, maar ze had zich niet gerealiseerd hoe moeilijk het zou zijn om Natalie te zien vertrekken. Ze waren als de beste vriendinnen voor elkaar geweest, zij en haar dochter, vanaf het moment dat Natalie de boosaardige, naar-geestige stemmingen van de jonge tienerjaren achter zich had gelaten. Ze hadden moeilijke tijden gehad, natuurlijk, en gekibbel en gekwetste gevoelens, en ze hadden beiden dingen gezegd die niet gezegd hadden mogen worden, maar dat had hun band alleen maar sterker gemaakt. Ze waren een eenheid, de 'meiden' in een huishouden waarin de enige man tachtig uur per week werkte en soms hele dagen vergat te glimlachen.

Ze staarde uit het raam van de auto. De betonnen ravijnen van Los Angeles werden gevormd door een waas van hoge flatgebouwen, graffiti en neonlichten die vage weerspiegelingen achterlieten in de mistige regen. Ze kwamen steeds dichterbij het vliegveld.

Ze stak haar hand uit naar haar man en raakte het lichtblauwe kasjmier van zijn mouw aan. 'Laten we met Nana naar Londen vliegen en haar helpen zich bij haar gastgezin te installeren. Ik weet –'

'Mám,' zei Natalie vanaf de achterbank. 'Doe niet zo maf. Het zou echt héél vernederend zijn als jullie je daar zouden vertonen.'

Annie trok haar hand terug en plukte een pluusje van haar dure wollen broek. 'Het was maar een idee,' zei ze zacht. 'Je vader probeert me al tijden mee naar Engeland te krijgen. Ik dacht... dat we nu misschien wel konden gaan.'

Blake wierp haar een snelle blik toe, die ze niet echt kon doorgronden. 'Ik heb het in jaren niet over Engeland gehad.' Toen mompelde hij iets over het verkeer en liet zijn hand neerkomen op de claxon.

'Ik vermoed dat je het Californische verkeer niet zult missen,' zei Annie in de ongemakkelijke stilte die volgde.

Op de achterbank lachte Natalie. 'Helemaal niet. Sally Pritchard – je kent haar nog wel, mam, ze is vorig jaar naar Londen gegaan – maar goed, Sally zei dat het te gek was. Niet zoals Californië waar je een auto

nodig hebt om ergens te komen. In Londen hoeft je alleen maar in de ondergrondse te stappen.' Ze stak haar blonde hoofd in de opening tussen de twee voorste stoelen. 'Heb jij de Underground genomen toen je vorig jaar in Londen was, pap?'

Blake drukte opnieuw de claxon in. Met een geërgerde zucht zette hij de richtingaanwijzer aan en stuurde de auto met een ruk naar de snellere baan. 'Hè? Wat zei je?'

Natalie zuchtte. 'Niets.'

Annie kneep vriendelijk in Blakes schouder. Dit waren kostbare momenten – de laatste keer in maanden dat ze hun dochter zouden zien – en zoals gewoonlijk ontgingen ze hem. Ze wilde iets zeggen om de stilte op te vullen, iets wat haar zou weerhouden te denken aan de eenzaamheid van een huis zonder Natalie, maar toen zag ze het bord, LAX, en kon ze helemaal niets meer uitbrengen.

Blake reed de afrit op en naar de donkere stilte van de ondergrondse parkeergarage, waar hij de motor uitzette. Een lang moment bleven ze zwijgend zitten. Annie wachtte tot hij iets vaderlijks zou zeggen, iets om de gelegenheid te onderstrepen. Hij kon zo goed uit zijn woorden komen, maar hij opende alleen maar het portier.

Zoals altijd volgde Annie zijn voorbeeld. Ze stapte uit de auto en bleef bij haar portier staan, haar zonnebril ronddraaiend in haar ijskoude vingers. Ze keek naar Natalies bagage, één enkele grijze plunjezak en een groene canvas Eddie Bauer-rugzak.

Ze was bezorgd dat het niet voldoende was, dat het te onpraktisch was... Ze was overal bezorgd over. Haar dochter zag er ineens zo jong uit; haar lange, dunne lichaam werd omhuld door een wijde denim jurk die tot een paar centimeter boven haar afgedragen zwarte legerkistjes reikte. Twee metalen spelden hielden haar lange, zilverblonde haar uit haar bleke gezicht. Drie zilveren ooringetjes vormden een gebogen laddertje in haar linkeroor.

Annie wilde een gesprek op gang brengen – wat goede raad geven over geld en paspoorten en het belang om altijd bij een groep te blijven – maar ze kon het niet.

Blake ging vast vooruit met de bagage, terwijl Annie en Natalie zwijgend volgden. Ze wilde dat hij zijn pas wat zou inhouden en naast hen zou komen lopen, maar ze zei niets, voor het geval het Natalie niet zou zijn opgevallen dat haar vader haast scheen te hebben. Bij de ticketbalie handelde hij alles af en daarna begaven ze zich gedrieën naar de vertrekhal.

Bij de gate klemde Annie zich aan haar marineblauwe handtas vast alsof het een wapenschild was. Ze liep naar het grote, vuile raam. Een fractie van een seconde zag ze haar eigen spiegelbeeld in het raam, een dunne, flets geklede huisvrouw die daar alleen stond.

‘Wees niet zo stil, mam, daar kan ik niet tegen.’ De woorden werden uitgesproken met een lichte trilling van ongerustheid die alleen een moeder kon horen.

Annie dwong zichzelf ertoe te lachen. ‘Normaal gesproken smeken jullie me om stil te zijn. En het is niet zo dat ik geen miljoen dingen kan bedenken die ik nu kan zeggen. Nou, gisteren keek ik naar je babyfoto en ik dacht –’

‘Ik hou ook van jou, mam,’ fluisterde Natalie.

Annie pakte de hand van haar dochter en hield hem vast. Ze durfde zich niet naar Natalie te wenden uit angst dat haar pijn zichtbaar zou zijn. Het was beslist niet het beeld dat haar kind als een stuk te zware bagage mee het vliegtuig in moest nemen.

Blake kwam naast hen staan. ‘Ik wou dat je ons een eersteklasticket had laten kopen. Het is zo’n lange vlucht en het eten in de toeristenklasse is verschrikkelijk. Jezus, misschien moet je je eigen kostje wel bij elkaar sprokkelen.’

Natalie lachte. ‘Alsof jij iets afweet van het eten in de toeristenklasse, pap.’

Blake grijnsde. ‘Nou, het is beslist comfortabeler.’

‘Het gaat niet om het comfort,’ antwoordde Natalie. ‘Het gaat om het avontuur.’

‘Ah, het avontuur,’ zei Annie, die weer iets kon uitbrengen. Ze vroeg zich af hoe het was om zulke grote dromen te hebben, en opnieuw was ze jaloers op de onafhankelijkheid van haar dochter. Natalie was altijd zo zeker van wie ze was en wat ze wilde.

Een stem bulderde door de luidspreker. ‘We beginnen nu met het instappen van vlucht drie-vijf-zeven met bestemming Londen.’

‘Ik zal jullie missen,’ zei Natalie zacht. Ze wierp een blik op het vliegtuig en beet zenuwachtig op haar duimnagel.

Annie legde een hand op Natalies zachte wang en probeerde alles aan dit moment in haar geheugen op te slaan, het kleine moedervlekje naast haar dochters oorlel, de precieze tint van haar steile blonde haar en blauwe ogen, de kaneelkleurige sproeten op haar neus.

Annie wilde het allemaal goed onthouden, zodat ze het de komende drie maanden tevoorschijn kon halen als een dierbare foto. ‘Vergeet

niet dat we elke maandag bellen, om zeven uur onze tijd. Je zult het leuk krijgen, Nana.'

Blake spreidde zijn armen. 'Geef je oude vader eens een pakkerd.'

Natalie wierp zich in haar vaders armen.

Veel te vlug klonk de stem door de luidspreker om het instappen van Natalies rij aan te kondigen.

Annie omhelsde Natalie nog een keer lang en wanhopig – maar nog niet lang genoeg – en toen trok ze zich langzaam terug. Tranen wegknipperend keek ze toe hoe Natalie haar ticket aan de vrouw bij de deuropening gaf, en toen, na een laatste keer gehaast zwaaien, verdween haar dochter naar het vliegtuig.

'Het gaat wel goed met haar, Annie.'

Ze staarde naar de lege deuropening. 'Dat weet ik.'

Eén traan, zo lang duurde het. Eén traan die langs Annies gezicht rolde, en toen was haar dochter verdwenen.

Annie bleef nog lang staan nadat het vliegtuig was vertrokken, lang nadat de witte sliert rook was opgelost in de betrokken lucht. Ze voelde Blake naast zich staan. Ze wilde dat hij haar hand had gepakt of zijn arm om haar schouders had geslagen of haar in zijn armen had genomen – een van de dingen die hij vijf jaar geleden zou hebben gedaan.

Ze draaide zich om. In zijn ogen zag ze haar eigen spiegelbeeld en de nevelige spiegel van hun leven samen. Ze had hem voor het eerst gekust toen ze achttien was – bijna de leeftijd van Natalie – en er was in al die jaren daarna nooit een andere man geweest.

Zijn knappe gezicht was even serieus als ze het altijd had gezien. 'Ah, Annie...' Zijn stem klonk als een gebroken fluistering. 'Wat wil je nu gaan doen?'

Het gevaar dreigde dat ze zou instorten, hier op dit steriele, overvolle vliegveld. 'Breng me thuis, Blake,' fluisterde ze onvast. Ze wilde nu haar spullen om zich heen, alle geheugensteuntjes aan wie ze was.

'Natuurlijk.' Hij pakte haar hand en leidde haar door de terminal naar de garage. Zonder iets te zeggen stapten ze in de Cadillac en trokken de portieren dicht. De airconditioning ging onmiddellijk aan.

Terwijl de auto over de ene snelweg naar de andere reed, voelde Annie zich uitgeput. Ze leunde zwaar in de stoel en staarde uit het raam naar de stad die nooit haar stad was geworden, hoewel zij en Blake hier direct na hun studie waren komen wonen. Het was een uitgestrekt doolhof van straten waarlangs dagelijks prachtige, over-

dadig ingericht douairièrehuizen werden gesloopt met een paar goed gerichte acties, waar mannen en vrouwen zonder waardering voor kunst of schoonheid of continuïteit lonten aanstaken die tonnen beeldhouwd marmer en glas opbliezen tot hopen rokend, instortend puin. In deze stad van de engelen merkten te weinig mensen het verlies van weer een historisch monument op. Voordat het ingestorte gebouw was afgekoeld, werd het stadhuis overstelpt door projectontwikkelaars, die als mieren over elkaar heen klommen om vergunningen en servituten te krijgen. Enkele maanden later verrees een smal glazen kind van een gebouw steeds hoger en hoger in de mistige bruine lucht, zo hoog dat Annie zich vaak afvroeg of de bouwers dachten dat ze de hemel konden bereiken met hun door speculatie verkregen miljoenen.

Ze werd gegrepen door een krachtig, onverwacht verlangen om naar huis te gaan. Niet naar de drukke, welvarende schoonheid van Malibu, maar naar het weelderige, groene landschap van haar jeugd, het woeste gedeelte van de staat Washington, waar paddenstoelen groeiden met de omvang van etensborden en waar water in zilveren riviertjes langs elke weg stroomde, waar dikke, glanzende wasberen in het licht van de vollemaan tevoorschijn kwamen en midden op de weg uit modderpoelen dronken. Naar Mystic, waar de enige wolkenkrabbers bestonden uit de douglassparren die er groeiden sinds de Amerikaanse Burgeroorlog. Ze was er bijna tien jaar niet meer geweest. Misschien kon ze Blake eindelijk overhalen erheen te gaan nu ze niet langer door Natalies schoolrooster aan Zuid-Californië gebonden waren.

‘Wat vind je ervan om eens naar Mystic te gaan?’ vroeg ze aan haar man.

Hij keek haar niet aan, gaf geen antwoord op haar vraag, en dat maakte dat ze zich dom en klein voelde. Ze trok aan de grote diamanten oorbel in haar oor en staarde naar buiten. ‘Ik dacht eraan lid te worden van de Club. Ik heb nu toch veel meer tijd. Jij zegt altijd dat ik niet voldoende buitenshuis kom. Aerobics zou leuk zijn, vind je niet?’

‘Dat heb ik al jaren niet meer gezegd.’

‘O. Nou... ik kan altijd gaan tennissen. Ik vond tennissen altijd heerlijk. Weet je nog dat we vroeger dubbel speelden?’

Hij sloeg van de snelweg af en stuurde de wagen de slingerende, drukke Pacific Coast Highway op. Bij de toegangshekken naar hun weg zwaaide hij naar de bewaker en begaf zich de Colony in, het juweel van Malibu aan het strand. Regen lag in parels op de voorruit

en vervaagde gedurende een fractie van een seconde het zicht op de wereld, totdat de ruitenwissers het water wegveegden.

Bij hun huis minderde hij vaart en reed de met bakstenen bestrate oprit op. Hij stopte voor de garage.

Annie wierp een blik op hem. Het was vreemd dat hij niet de garage binnenreed. Vreemd dat hij niet eens de afstandsbediening van de deur indrukte. Nog vreemder dat hij de motor liet lopen. Hij haatte het om de Cadillac in de regen te laten staan...

Hij is zichzelf niet.

Het besef sleep de scherpe kantjes van haar ongerustheid weg, herinnerde haar eraan dat ze niet zo alleen was als ze zich voelde. Haar krachtige, uitermate competente echtgenoot was op dit moment even breekbaar als zijzelf.

Ze zouden het samen doen, zij en Blake. Ze zouden elkaar deze dag door helpen, en alle volgende dagen en nachten in het lege nest. Vóór Natalie waren ze een stel geweest en dat zouden ze weer worden, met z'n tweeën. Het zou zelfs leuk kunnen worden, net als vroeger, toen ze elkaars beste vrienden en partners en geliefden waren... in de tijd dat ze gingen dansen en pas thuiskwamen als de zon boven de horizon verscheen.

Ze draaide zich naar hem om en veegde een haarlok uit zijn ogen. 'Ik hou van je. We slepen elkaar hier wel doorheen.'

Hij antwoordde niet.

Ze had niet echt verwacht dat hij dat zou doen, maar de ongemakelijke stilte voelde zwaar. Ze zette haar teleurstelling opzij en opende het portier van de auto. Kleine regendruppeltjes vielen door de opening en bevochtigden haar mouw. 'Het wordt een eenzame lente. Misschien moeten we het met Lupita over een barbecue hebben. We hebben in jaren geen ouderwets strandfeest meer gehad. Dat zou goed voor ons zijn. Wat zal het toch vreemd zijn om door het huis te lopen zonder-'

'Annie.' Hij sprak haar naam zo scherp uit dat ze midden in de zin op haar tong beet.

Hij draaide zich naar haar om, en ze zag dat hij tranen in zijn ogen had.

Ze boog zich voorover en raakte zijn wang aan met een lichte, tedere streling. 'Ik zal haar ook missen.'

Hij wendde zijn hoofd af en zuchtte diep. 'Je begrijpt het niet. Ik wil scheiden.'

‘Ik had ermee willen wachten... in ieder geval tot volgende week. Maar de gedachte aan vanavond thuiskomen...’ Blake schudde zijn hoofd en zijn stem stierf weg.

Heel langzaam sloot Annie het autoportier. Regen sloeg tegen de voorruit en liep in stralen langs het raam, waardoor de wereld buiten de auto vervaagde.

Ze had het vast niet goed gehoord. Fronsend stak ze haar hand naar hem uit. ‘Waar heb je het over...’

Hij dook naar het raam, alsof haar aanraking – de aanraking die hij al zo lang kende – nu weerzinwekkend was.

Het werd ineens allemaal heel werkelijk, met het gebaar dat hij niet toestond. Haar man wilde scheiden. Ze trok haar hand terug en merkte dat die trilde.

‘Ik had dit al lang geleden moeten doen, Annie. Ik ben niet gelukkig. Ik ben al jaren niet meer gelukkig met je.’

De schok was erger dan wat ze ooit had ervaren. Ze voelde hem overal, hij verspreidde zich door haar heen met de ene verdovende golf na de andere. Haar stem werd diep, heel diep vanbinnen verstikt, en ze kon het begin ervan niet meer vinden.

‘Ik kan amper geloven dat ik dit zeg,’ zei hij zacht, en ze hoorde de verstikking van zijn ademhaling. ‘Ik heb iemand anders ontmoet... een andere vrouw.’

Ze staarde hem met open mond aan. Hij had een verhouding. Het woord trok door haar heen, schrijnend tot op het bot. Duizenden kleine details vielen op hun plaats: etentjes die hij had gemist, reisjes die hij had gemaakt naar exotische bestemmingen, de nieuwe zijden boxershorts die hij was gaan dragen, de verandering van geur van Polo naar Calvin Klein na al die jaren, het feit dat ze nog maar zo zelden met elkaar vrijden...

Hoe had ze zo blind kunnen zijn? Ze móést het hebben geweten.

Diep vanbinnen, in een primitieve, vrouwelijke kern, moest ze hebben geweten wat er gaande was en had ze ervoor gekozen het te negeren.

Ze wendde zich naar hem toe, wilde hem zo graag aanraken dat het lichamelijk pijn deed. Haar halve leven lang had ze hem aangeraakt wanneer ze maar wilde, en nu had hij haar dat recht ontnomen. 'Een verhouding komen we wel te boven...' Haar stem klonk zwak, helemaal niet zoals haar stem was. 'Dat gebeurt bij zo veel stellen. Ik bedoel... het zal wel een tijdje duren voordat ik het je heb vergeven, om je weer te vertrouwen, maar -'

'Ik wil je vergeving niet.'

Dit kon niet waar zijn. Dit kon haar niet overkomen. Dit kon hún niet gebeuren. Ze hoorde de woorden en voelde de pijn, maar het had allemaal een duizelingwekkend gevoel van onwerkelijkheid. 'Maar we hebben zoveel. We hebben geschiedenis. We hebben Natalie. We komen hier wel uit, misschien met therapie. Ik weet dat we wel eens problemen hebben gehad, maar daar komen we wel overheen.'

'Ik wil het niet meer proberen, Annie. Ik wil ermee stoppen.'

'Maar ik niet.' Haar stem sloeg over in een hoog, klagerig gejammer. 'Wij zijn een gezin. Je kunt twintig jaar niet zomaar weggooien...' Ze kon de juiste woorden niet vinden. Het beangstigde haar, de plotselinge stilte die ze in haar eigen ziel aantrof; ze was bang dat er woorden waren die haar konden redden, die hen konden redden, en dat ze die niet kon vinden. 'Alsjeblieft, alsjeblíéft, doe dit niet...'

Lange tijd zei hij niets – lang genoeg voor haar om een strengetje hoop te vinden en tot stevige stof te weven. *Hij verandert wel van gedachten. Hij zal zich realiseren dat we een gezin vormen en zeggen dat het alleen maar een midlifecrisis was. Hij –*

'Ik hou van haar.'

Annie's maag begon zich langzaam en pijnlijk om te draaien.

Hij hield van haar? Hoe kon hij nou van iemand anders houden? Liefde kostte tijd en moeite. Liefde bestond uit miljoenen kleine momenten die op elkaar waren gestapeld en iets tastbaars vormden. Die verklaring – liefde – en alles wat het inhield, deed haar verschrompelen. Ze had het gevoel dat ze een piepklein, verdwijnend persoontje was, miljoenen kilometers verwijderd van de man van wie ze altijd had gehouden. 'Hoelang al?'

'Bijna een jaar.'

Ze voelde de eerste hete steek van tranen. Een jaar waarin alles tussen hen een leugen was geweest. Alles. 'Wie is het?'

‘Suzannah James. De nieuwe juniorpartner van de zaak.’

Suzannah James, een van de vijftientwintig gasten op Blakes verjaardagsfeest vorig weekeinde. De slanke, jonge vrouw in de turquoise jurk die aan Blakes lippen had gehangen. Degene met wie hij had gedanst op ‘A Kiss to Build a Dream On’.

Tranen prikten in Annies ogen en vervaagden alles tot een nevel. ‘Maar na het feest hebben we gevrijd...’

Had hij zich Suzannahs gezicht in het donker voorgesteld? Was dat de reden waarom hij de lichten in de slaapkamer had uitgedaan voor dat hij haar aanraakte? Een klein, klagend kreuntje ontsnapte aan haar lippen. Ze kon zich niet meer inhouden. ‘Blake, alsjeblieft...’

Hij zag er hulpeloos uit, een beetje verloren, en op dat kwetsbare moment was hij Blake weer, haar echtgenoot. Niet die ijsskoude man die haar blik niet wilde ontmoeten. ‘Ik hou van haar, Annie. Laat het me alsjeblieft niet nog eens moeten zeggen.’

De wrange overblijfselen van zijn bekentenis hingen in de lucht en maakten het haar onmogelijk te ademen. *Ik hou van haar, Annie.* Van haar. Niet van jou.

Ze duwde het autoportier open en strompelde blindelings het bakstenen pad naar de voordeur af. Regen sloeg in haar gezicht en vermengde zich met haar tranen. Bij de deur haalde ze de sleutels uit haar handtas, maar haar hand trilde zo heftig dat ze het slot niet meteen bij de eerste poging kon vinden. Toen gleed de sleutel in het slot en klikte.

Ze stormde naar binnen en sloeg de deur achter zich dicht.

Annie leegde haar tweede glas wijn en schonk een derde in. Gewoonlijk werd ze van twee glazen chardonnay giechelig en praatgraag en probeerde ze zich liedteksten uit haar jeugd te herinneren, maar vanavond hielp het niet.

Verdoofd liep ze door het huis en probeerde erachter te komen wat ze verkeerd had gedaan, waar ze had gefaald.

Als ze dat maar zou weten, dan zou ze het allemaal weer goed kunnen maken. Ze had de afgelopen twintig jaar de behoeften van haar gezin op de eerste plaats gezet, en toch had ze ergens gefaald, en door haar falen was ze alleen achtergebleven en dwaalde ze door dit te grote huis, miste ze een dochter die vertrokken was en een echtgenoot die van iemand anders hield.

Ergens was ze vergeten wat ze zich had moeten herinneren. Dat was een les die ze al vroeg in haar leven had geleerd, en die ze dacht zo

goed te kennen. Mensen gingen weg, en als je te veel van hen hield, te heftig, kon hun plotselinge afwezigheid je tot in je ziel doen verkillen.

Ze kroop in bed en begroef zich onder de dekens, maar toen ze besepte dat ze aan 'haar' kant van het bed lag, voelde ze zich alsof ze een klap in haar gezicht had gekregen. De wijn kwam omhoog in haar slokdarm en smaakte zo zuur dat ze dacht dat ze zou gaan overgeven. Ze staarde naar het plafond en vocht tegen haar tranen. Bij elke stokkende ademhaling voelde ze zich steeds kleiner worden.

Wat moest ze nu doen? Ze was zo lang niets anders geweest dan wij. Ze wist niet eens of er nog een ik in haar zat. Naast haar tikte de wekker alsmaar door... en ze hilde.

De telefoon rinkelde.

Annie werd met bonzend hart wakker toen het toestel de eerste keer overging. Hij was het, om te zeggen dat het allemaal een vergissing was, dat het hem speet, dat hij altijd van haar had gehouden. Maar toen ze de hoorn van de haak nam, bleek het Natalie te zijn, die lachte. 'Hoi mam, ik ben er.'

De stem van haar dochter maakte dat de pijn in haar hart even naar de achtergrond verdween.

Annie ging rechtop in bed zitten en haalde een krachteloze hand door haar haar. 'Dag, lieverd. Niet te geloven dat je daar al bent.' Haar stem klonk iel en onvast. Ze haalde diep adem en probeerde zich te vermannen. 'Hoe was je vlucht?'

Natalie stortte zich in een monoloog die een vol kwartier duurde. Annie hoorde alles over de vliegreis, de luchthaven, over het vreemde van de Londense Underground en dat alle huizen aan elkaar waren gebouwd – net als in San Francisco, je weet wel, mam –

'... Mam?'

Met een schok besepte Annie dat ze in zwijgen was vervallen. Ze had naar Natalie geluisterd – dat had ze echt gedaan – maar een dwaze, onzinnige wending in het gesprek had haar aan Blake doen denken, aan de auto die niet in de garage stond en het lichaam dat niet naast haar in bed lag.

God, zal het van nu af aan zo zijn?

'Mam?'

Annie kneep haar ogen dicht in een zwakke poging om te ontsnappen. Er klonk een statisch gebulder in haar hoofd. 'Ik... ik ben er nog, Natalie. Sorry. Je had het over je gastgezin.'

‘Is alles in orde met je, mam?’

Tranen rolden langs Annies wangen. Ze nam niet de moeite om ze weg te vegen. ‘Prima. En met jou?’

Er viel een stilte. ‘Ik mis jullie.’

Annie hoorde eenzaamheid in de stem van haar dochter, en het kostte haar al haar zelfbeheersing om niet in de hoorn te fluisteren: *Kom naar huis, Nana. Dan zijn we samen eenzaam.*

‘Vertrouw me, Nana, je zult daar vrienden krijgen. In minder dan geen tijd heb je zo veel pret dat je niet meer bij de telefoon zult zitten om te wachten tot je oude moeder belt. Vijftien juni zal veel te snel aanbreken.’

‘Hé, mam, je klinkt wat beverig. Red je het wel zolang ik weg ben?’

Annie lachte; het klonk als een zenuwachtig, hoog geluidje. ‘Natuurlijk. Waag het niet je zorgen om mij te maken.’

‘Oké.’ Het woord werd zo zacht uitgesproken dat Annie zich moest inspannen om het te verstaan. ‘Voordat ik begin te huilen kan ik maar beter met pappa praten.’

Annie verstijfde. ‘Pappa is er nu niet.’

‘O.’

‘Maar hij houdt van je. Hij vroeg me dat te zeggen.’

‘Ja, natuurlijk doet hij dat. Bel je me maandag?’

‘Precies op de afgesproken tijd.’

‘Ik hou van je, mam.’

Annie voelde weer dat de tranen in haar keel opwelden, zodat ze amper kon praten. Ze onderdrukte de sterke aandrang om Natalie te waarschuwen voor de wereld, haar te zeggen dat ze moest oppassen voor levens die zonder aankondiging op een regenachtige lentedag konden instorten. ‘Wees voorzichtig, Natalie. Ik hou van je.’

‘Ik hou van je.’

En de verbinding was verbroken.

Annie legde de hoorn terug op het toestel, klom uit bed en stommelde blind naar de badkamer. De lichten gingen aan als in een film van Oliver Stone. Ze staaarde met afgrijzen naar haar eigen spiegelbeeld. Ze droeg nog steeds de kleren die ze naar het vliegveld had gedragen, en ze waren onherkenbaar gekreukt. Haar haar was zo strak op haar hoofd geplakt dat het eruitzag alsof ze lijm had gebruikt als conditioner.

Ze sloeg met haar vuist op de lichtschakelaar. In de aangename duisternis kleepte ze zich tot op haar beha en slipje uit en liet de ge-

kreukte kleren op een hoop op de tegelvloer liggen. Ze voelde zich moe en oud en opgezwollen, en zo liep ze de badkamer uit en kroop weer in bed.

Ze rook hem in de stof van de lakens. Maar hij was het niet. Blake, haar Blake, had altijd Polo gebruikt. Ze had hem die geur elk jaar met Kerstmis gegeven; de fles was voor de feestdagen bij Nordstrom in een groene cadeauverpakking gewikkeld. Ze had hem die elk jaar gegeven en hij had hem elke dag gedragen... totdat Calvin Klein en Suzannah alles hadden veranderd.

De volgende ochtend stond Annies beste vriendin fris en monter op de voordeur te bonzen en riep: 'Doe open, verdomme, of ik bel de brandweer.'

Annie trok Blakes zwarte zijden badjas aan en stommelde vermoeid naar de voordeur. Ze voelde zich verschrikkelijk door de wijn die ze de voorgaande avond had gedronken en het kostte haar zelfs moeite om de deur open te krijgen. De dure stenen tegels voelden ijskoud onder haar blote voeten.

Terri Spencer stond in de deuropening, gekleed in een wijde denim overall. Haar dikke bos zwart krullend haar was verborgen onder een ruwe paarse sjaal. Grote gouden ringen hingen in haar oren. Ze zag er precies zo uit als de zigeunerin die ze speelde in de soap die overdag werd uitgezonden. Terri vouwde haar armen over elkaar, zakte door één heup en nam Annie op. 'Je ziet er beroerd uit.'

Annie zuchtte. Natuurlijk had Terri het gehoord. Hoezeer haar vriendin ook beweerde een vrije geest te hebben, haar echtgenoot was een door de wol geverfde advocaat. En advocaten roddelden. 'Je hebt het gehoord.'

'Ik moest het wel van Frank horen. Je had me zelf kunnen bellen.'

Annie haalde een trillende hand door haar verwarde haar. Ze waren altijd al vriendinnen geweest, zij en Terri. Zussen bijna. Maar ondanks alles wat ze samen hadden meegemaakt, alle goeds en kwaads dat ze hadden doorstaan, wist Annie niet hoe ze moest beginnen. Ze was eraan gewend voor Terri te zorgen, met de wilde, exorbitante levensstijl van de actrice en haar gestage stroom huwelijken en scheidingen. Annie was eraan gewend voor iedereen te zorgen. Behalve voor Annie zelf. 'Ik had willen bellen, maar het was... moeilijk.'

Terri sloeg een mollige arm om Annies schouder en stuurde haar naar de bank in de woonkamer. Daarna liep ze van het ene raam naar

het andere, waar ze de witte zijden gordijnen openschoof. De zes meter hoge, kamerbrede ramen omlijstten een zee en een lucht zo blauw dat het pijn deed aan je ogen, en Annie kon zich nergens meer verbergen.

Toen Terri klaar was, ging ze naast Annie op de bank zitten. 'En,' zei ze zacht. 'Wat is er goddomme gebeurd?'

Annie wilde dat ze kon glimlachen – dat was wat Terri wilde, waarom ze dat vloekwoord had gebruikt – maar ze kon niet reageren. Het hardop uitspreken maakte het te werkelijk. Ze boog zich voorover en begroef haar gezwollen gezicht in haar handen. 'O, god...'

Terri nam Annie in haar armen en hield haar stevig vast, heen en weer wiegend, en streek het verwarde haar van haar plakkerige wangen. Het was een goed gevoel om vastgehouden en getroost te worden, om te weten dat ze niet zo volkomen alleen was als ze zich voelde.

'Je komt er wel doorheen,' zei Terri uiteindelijk. 'Op dit moment denk je van niet, maar dat gebeurt. Dat beloof ik je. Blake is een klootzak, trouwens. Je bent veel beter af zonder hem.'

Annie trok zich terug en keek haar vriendin aan door een waas van prikkende tranen. 'Ik wil niet... zonder hem.'

'Natuurlijk wil je dat niet. Ik bedoelde alleen –'

'Ik weet wat je bedoelde. Je bedoelde dat het gemakkelijker zal worden. Alsof ik jouw mening daarover vertrouw. Jij verandert vaker van echtgenoot dan dat ik schoon ondergoed aantrek.'

Terri's dikke, zwarte wenkbrauwen gingen omhoog. 'Eén punt voor de huisvrouw. Luister, Annie, ik weet dat ik hard en pessimistisch ben, en dat dat de reden is waarom mijn huwelijken misgaan, maar vergeet niet hoe ik vroeger was. Weet je nog, toen we nog studeerden?'

Annie herinnerde het zich, ook al wilde ze dat dat niet zo was. Terri was altijd een lieve, kleine, dwaze optimiste geweest; dat was waarom ze elkaars beste vriendin waren geworden. Terri was onschuldig gebleven tot de dag waarop haar eerste echtgenoot, Rom, thuisgekomen was en haar had verteld dat hij een verhouding had met de dochter van hun accountant. Terri kreeg een termijn van vierentwintig uur en toen *baf!* was de lopende rekening verdwenen, was het spaargeld op mysterieuze wijze 'uitgegeven' en was de artspraktijk die ze samen hadden opgebouwd voor één dollar aan een maat verkocht.

Annie was toen voortdurend bij Terri gebleven en ze hadden midden op de dag wijn gedronken en hadden zelfs een paar keer wiet gerookt. Blake was er ziedend om geworden. *Waarom hang je toch voortdurend bij die goedkope tuttebel rond?* zei hij dan. *Je hebt tientallen veel*

acceptabeler vriendinnen. Het was een van de weinige keren geweest dat Annie Blake had tegengesproken.

‘Je bent al die dagen bij me gebleven,’ zei Terri zacht. Ze liet haar hand in die van Annie glijden en kneept zachtjes. ‘Je hebt me erdoorheen gesleept, en ik zal er voor jou zijn. Wanneer je me maar nodig hebt. Vierentwintig uur per dag.’

‘Ik wist niet hoeveel pijn het kon doen... Het voelt alsof...’ De tranen van vernedering brandden opnieuw. Ze wilde dat ze die kon tegenhouden, maar dat was onmogelijk.

‘Net alsof je binnenste doodbloedt... alsof niets je ooit nog gelukkig kan maken? Ik weet het.’

Annie sloot haar ogen. Terri’s begrip was bijna meer dan ze verdragen kon. Ze wilde niet dat haar vriendin zoveel wist; niet Terri die een huwelijk nooit langer dan een paar jaar kon volhouden en die zich niet eens aan een huisdier kon wijden. Ze was doodsbang bij de gedachte dat dit... gewoon was. Alsof het verlies van twintig jaar helemaal niets voorstelde, niets meer was dan weer een scheiding in een land met miljoenen mislukte huwelijken per jaar.

‘Luister, meid, ik vind het afschuwelijk om het aan te roeren, maar het moet. Blake is een veelgevraagd advocaat. Je moet jezelf beschermen.’

Het was kwetsende raad, van het soort dat maakte dat een vrouw in elkaar wilde duiken tot een balletje. Annie probeerde te glimlachen. ‘Blake is niet zo.’

‘O, schei toch uit. Je moet jezelf eens vragen hoe goed je hem kent.’

Annie kon dit nu niet aan. Het was al genoeg om te beseffen dat het afgelopen jaar een leugen was geweest; ze kon de mogelijkheid dat Blake een volslagen vreemde was geworden niet bevatten. Ze staarde Terri aan in de hoop dat haar vriendin het zou begrijpen. ‘Je vraagt me iemand te zijn die ik niet ben, Terri. Ik bedoel, een bank binnenwandelen en het geld, óns geld opnemen. Dat is zo... definitief. En het maakt dat dit over dingen gaat... alleen maar over dingen. Dat kan ik Blake niet aandoen. Dat kan ik mezélf niet aandoen. Ik weet dat het naïef is – stom zelfs – om hem te vertrouwen, maar hij is meer dan de helft van mijn leven mijn beste vriend geweest.’

‘Wat een vriend.’

Annie raakte de mollige hand van haar vriendin aan. ‘Ik hou van je omdat je je ongerust over me maakt, Terri. Echt, dat doe ik, maar ik ben nog niet klaar voor deze goede raad. Ik hoop...’ Haar stem verstomde tot een fluistering. Ze voelde zich hopeloos naïef toen ze in